

**ПРОГРАМА ЗА
УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ЯМБОЛ
2021– 2028 г.**

Съдържание

I. Въведение	5
<i>Основание за изготвяне на програмата</i>	5
<i>Времеви хоризонт на програмата</i>	5
<i>Обхват на програмата</i>	6
II. Основни изводи от анализа на състоянието и прогнозите за бъдещо развитие в управлението на отпадъците на територията на Община Ямбол	8
1. Основни изводи от анализа на действащите нормативни и програмни документи в контекста на правата и задълженията на общините по управление на отпадъците	8
2. Основни изводи от анализа на състоянието на отпадъците, образувани на територията на Община Ямбол	8
3. Основни изводи от анализа на инфраструктурата за отпадъци	11
4. Основни изводи от анализа на институционалния капацитет в сферата на управлението на отпадъците	12
5. Основни изводи от анализ на замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване.....	13
6. Основни изводи от анализа на организационните схеми и форми за управление на отпадъците, планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите	13
7. Анализ на информирането на обществеността по въпросите на управление на отпадъците	14
8. Анализ на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъците	14
III. SWOT анализ	14
IV. Цели на общинската програма за управление на отпадъците и подпрограми за тяхното постигане	15
V. Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъците в Община Ямбол.....	18
1. Въведение и основни положения	18
2. Място на предотвратяването на образуване на отпадъци в йерархията за управление на отпадъците.....	18
3. Цели на общинската подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци в Община Ямбол.....	19
3.1. <i>Базова информация</i>	19
3.2. <i>Основа за формулиране на целите съгласно изискванията в НППО</i>	20
План за действие към Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци в Община Ямбол.....	22
VI. Подпрограма за разделно събиране и изпълнение на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци най-малко от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло	23
1. Въведение и основни положения	23
2. Анализ и описание на съществуващото състояние и насоки за бъдещи мерки	24
План за действие към Подпрограма за разделно събиране и изпълнение на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци най-малко от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло	26

VII. Подпрограма за разделно събиране и постигане на целите за биоразградимите битови отпадъци, в т.ч. за биоотпадъците на територията на Община Ямбол	28
1. Въведение и основни положения	28
2. Анализ и описание на съществуващото състояние и бъдещи мерки.	29
План за действие към подпрограма за разделно събиране и постигане на целите за биоразградимите битови отпадъци, в т.ч. за биоотпадъците	30
VIII. Подпрограма за изпълнение на изискванията и целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци.....	32
План за действие към подпрограма за изпълнение на изискванията и целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци.....	33
IX. Подпрограма за изпълнение задълженията на общината с оглед изграждане на системите за разделно събиране на масово разпространени отпадъци.....	35
1. Въведение и основни положения	35
2. Анализ и описание на съществуващото състояние	35
План за действие към подпрограма за изпълнение задълженията на общината с оглед изграждане на системите за разделно събиране на масово разпространени отпадъци ...	40
X. Подпрограма за предотвратяване и намаляване на риска от депонирани отпадъци	41
План за действие към подпрограма за предотвратяване и намаляване на риска от депонирани отпадъци	43
XI. Подпрограма за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците.....	44
План за действие към Подпрограма за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите за управление на отпадъците	46

Списък на използваните съкращения:

БО	Битови отпадъци
БШПС	Българо-швейцарска програма за сътрудничество
ГПСОВ	Градска пречиствателна станция за отпадни води
ЕГО	Едрогабаритни отпадъци
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ЗИД	Закон за изменение и допълнение
ЗОС	Закон за общинската собственост
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗОП	Закон за обществени поръчки
ЗМДТ	Закон за местни данъци и такси
ЗМСМА	Закон за местното самоуправление и местната администрация
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗУТ	Закон за устройство на територията
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИУЕЕО	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
ИУГ	Излезли от употреба гуми
КР	Комплексно разрешително
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРО	Масово разпространени отпадъци
НДНТ	Най-добри налични техники
НСИ	Национален статистически институт
НСПУУ	Национален стратегически план за управление на утайките
НПУО	Национална програма за управление отпадъците
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
ООп	Организация по оползотворяване
ОПОС	Оперативна програма „Околна среда”
ОУП	Общ устройствен план
ПО	Предотвратяване на отпадъците
ППОО	Програма за предотвратяване образуването на отпадъци
ПРЗ	Преходни и заключителни разпоредби
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадни води
ПУП	Подробен устройствен план
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
РИОСВ	Регионална инспекция по околна среда и води
РЗИ	Регионална здравна инспекция
РДО	Рамкова директива за отпадъците
РСУО	Регионално сдружение за управление на отпадъците
СМР	Строително-монтажни работи
СО	Строителни отпадъци
ТБО	Такса битови отпадъци

I. Въведение

Основание за изготвяне на програмата

Програма за управление на отпадъците на Община Ямбол се разработва в съответствие с нормативните изисквания на чл. 52, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО), във връзка с чл. 15, ал. 1, т. 3, чл. 57 и чл. 59 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС).

Програмата за управление на отпадъците е секторна програма и съгласно чл. 52, ал. 2 от ЗУО е неразделна част от Общинската програма за опазване на околната среда на Община Ямбол.

Времеви хоризонт на програмата

Общинската програма за управление на отпадъците на Община Ямбол се разработва за периода 2021 - 2028 г., който съвпада с действието на Националния план за управление на отпадъците (НПУО 2021-2028 г.) и при необходимост ще бъде актуализирана при неговото окончателно одобрение, при промяна във фактическите или нормативни условия.

Програмата е отворен документ, който може да бъде допълван и актуализиран периодично при промяна на нормативната уредба, при изменения на целите и приоритетите на националното законодателство и при изтичане на периода ѝ, което дава възможност за вземане на навременни и адекватни мерки при изпълнение на политиката, свързана с управление на отпадъците.

Проекта на Националния план е съобразен с изискванията на Директива 2008/98/ЕО за отпадъците, като са отчетени общите принципи за опазване на околната среда като предпазни мерки и устойчивост, техническа осъществимост и икономическа приложимост, опазване на ресурсите, както и въздействие върху човешкото здраве, икономиката и обществото. Крайният срок на плана съвпада с периода на програмиране и ползване на европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2021-2027 г.

Приоритет „Отпадъци“ на Оперативна програма „Околна среда“ за периода 2021-2027 г. е насочен към специфична цел „Насърчаване на прехода към кръгова икономика“ и ще се финансират мерки, чрез които отпадъците ще се подготвят за повторна употреба и поправка, ще се рециклират или генерирането им ще бъде предотвратено, както и дейности, свързани с осведомеността на населението и промяна в нагласите му.

Настоящата програма за управление на отпадъците отразява актуалното състояние и планира мерките и дейностите с отпадъци на територията на Община Ямбол, в съответствие с действащите нормативни изисквания. Разработването ѝ се базира на наличните данни, резултатите от проведени проучвания на системите за управление на отпадъците в общината, както и на анализ на възможностите за финансиране на планираните дейности. Въз основа на събраните данни са направени експертни предложения и прогнози за развитие на инфраструктурата, системите и практиките за управление на отпадъците в общината.

Обхват на програмата

Програмата обхваща всички дейности, които произтичат като задължение на общините и компетенции на Кмета, съгласно разпоредбите на Закона за управление на отпадъците, Закона за опазване на околната среда и техните подзаконовите нормативни актове. Програмата разглежда реда и условията за изхвърлянето, събирането, транспортирането, оползотворяването и обезвреждането на различни потоци отпадъци, образувани от населението на Община Ямбол.

В обхвата на програмата са включени следните видове отпадъци:

- битови отпадъци;
- масово разпространени отпадъци;
- строителни отпадъци;
- опасни отпадъци от домакинствата.

Съдържание и подход за разработване на програмата

Обхватът и съдържанието на Програмата са в съответствие и с Методическите указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците утвърдени със Заповед № РД-211/31.03.2015 г. на Министъра на околната среда и водите.

В рамките на програмата за управление на отпадъците на територията на Община Ямбол е изготвен анализ на съществуващото състояние по отношение дейностите, свързани с отпадъците, на база който са идентифицирани проблемите и са формулирани целите за периода 2021-2028 г. В приложение към програмата са изготвени 8 анализа, свързани със съществуващото положение по управление на отпадъците в общината и прогноза за количествата образувани отпадъци в периода до 2028 г. Въз основа на направените изводи и препоръки по всеки анализ са идентифицирани необходимите дейности (мерки) за постигане на целите, поставени в националното законодателство по управление на отпадъците до 2028 г. За всяка конкретна дейност (мярка) са определени необходимите финансови средства, източници на финансиране, срокове, очаквани резултати и индикатори за изпълнение на целите.

При разработването на програмата е спазена 5-степенната йерархична скала при управлението на отпадъците, изградена съгласно изискванията на Европейският съюз и залегнала в чл. 6 ал. 1 от ЗУО, а именно:

1. Предотвратяване образуването на отпадъците;
2. Подготовка за повторна употреба;
3. Рециклиране;
4. Друго оползотворяване, например оползотворяване за получаване на енергия;
5. Обезвреждане.

Програмата е инструмент, чрез който се цели подобряване на организацията за управление и намаляване количеството на образувани отпадъци в Община Ямбол, чрез повишаване на разделното събиране и рециклирането на отпадъците. По този начин се очаква да се постигне високо ниво на защита на околната среда и съответствие с националното и европейското законодателство в областта на отпадъците.

Органи за приемане/одобряване на програмата

Програмата се приема от Общински съвет, който контролира изпълнението ѝ. Съгласно изискванията на чл. 52 (9) от ЗУО, кметът на общината информира ежегодно в срок до 31 март общинския съвет за изпълнението на програмата през предходната календарна година.

Обща характеристика на общината

Община Ямбол е разположена в Югоизточен район от ниво 2 и е център на едноименна област с площ от 90 724 декара. От природо-географска гледна точка се намира в Горнотракийската низина по средното течение на р. Тунджа. Единственото населено място в общината е град Ямбол, чието землище съвпада със землището на Общината.

Населението на общината към 31.12.2019 г. е 67 222 жители по данни на НСИ. Данните за 2019 година са използвани при определяне нормата на натрупване на битовите отпадъци в Община Ямбол, в съответствие с изготвения актуален морфологичен анализ на битовите отпадъци в общината.

Преработващата промишленост има водещо място в икономическата структура на общината. На второ място се нарежда отрасъл „Търговия“, следван от строителството. Селското стопанство има нисък дял в произвежданата в Община Ямбол продукция, с оглед на малкото обработваеми площи заради урбанистичния характер на общината, но въпреки това този отрасъл е източник на доходи на населението и за поддържане на част от промишлената функция на общината, особено за хранително – вкусовата.

Ниво на безработица в общината е по-ниско от средните стойности за страната. По данни на Агенцията по заетостта към 2019 г. около 3.1 % от населението на Община Ямбол е безработно при средно равнище на безработицата за страната 5.6 %.

Община Ямбол участва в Регионално сдружение за управление на отпадъците – Регион Ямбол заедно с общините Ямбол, Сливен, Нова Загора, Тунджа и Стралджа. Основната цел на сдружението е изграждане на устойчива система за управление на отпадъците, която да осигурява необходимата инфраструктура за третиране, оползотворяване и екологосъобразното обезвреждане на битови в т. ч. биоразградими, опасни отпадъци от домакинствата и строителни отпадъци, генерирани на територията на региона.

Регионалното сдружение е създадено със Споразумение между петте общини, подписано на 18.11.2010 г. Община Ямбол е водеща за региона.

След въвеждане на регионалната система от ноември 2010 г. дейностите по управление на отпадъците се решават на регионално ниво. Новата общинска политика за управление на отпадъците налага както координиране с регионалната система, така и активно участие в установяването и развитието на регионалната организация. Чрез създаване на сдружението всички общини, участващи в него си поделят разходите по поддръжката, експлоатацията и мониторинг на съоръженията и вземат общи решения за бъдещото третиране на отпадъците си.

II. Основни изводи от анализа на състоянието и прогнозите за бъдещо развитие в управлението на отпадъците на територията на Община Ямбол

1. Основни изводи от анализа на действащите нормативни и програмни документи в контекста на правата и задълженията на общините по управление на отпадъците

На основата на направените анализи на националната и общинската нормативна рамка и програмни документи в областта на управлението на отпадъците, могат да се направят следните основни изводи:

- Въведената общинска нормативна уредба на Община Ямбол отговаря на програмните документи и политики посочени в националната правна рамка и съдържа конкретни разпоредби, по отношение правата и задълженията на местната власт в сектор „Управление на отпадъците“. Наред с новопредстоящите нормативни промени в законодателството по отношение на сектор управление на отпадъците е необходимо навременно отразяване на нормативните промени в местната нормативна уредба, както и промени в нормативните документи на общината, съобразно местните условия и възникващи потребности в общината;
- Актуализираната през 2020 г. Наредба за управление на отпадъците на територията на Община Ямбол, отговаря по съдържание и обхват на изисквания на чл. 22 от ЗУО. Наредбата ясно детайлизира правата и задълженията на общинската администрация, физическите и юридическите лица, учрежденията и организациите, при чиято дейност се образуват отпадъци. Поставени са задължения и забрани свързани с управлението на отпадъците на територията на общината.
- Община Ямбол провежда политика и мерки в областта на управлението на отпадъците на основата на добре разработени, ясни и детайлни стратегически и програмни документи, одобрени от общински съвет. Изготвят се ежегодни отчети по приетите програми.
- Определени са целите и насоките на общината за изпълнение на законодателството в областта на отпадъците.
- Съгласно направената оценка, основните изводи са, че Община Ямбол успява да приложи изискванията на нормативната уредба в своята дейност. За някои от изискванията са необходими време и ресурси за осъществяването им като за целта са заложени различни мерки и дейности, както в настоящата програма, така и в местните нормативни документи.

2. Основни изводи от анализа на състоянието на отпадъците, образувани на територията на Община Ямбол

В анализа на отпадъците са изследвани основните тенденции и данни по отношение на образуването и методите на третиране на отпадъците, като са направени констатации във връзка с поставените цели в националното законодателство по управление на отпадъците.

На основата на анализите са направени следните изводи и препоръки:

- Услугата по организирано събиране и транспортиране на битовите отпадъци обхваща 100 % от населението на Община Ямбол;
- Отпадъците, обхванатите от общинската система за сметосъбиране, преминават през процес на сепариране и отделяне на рециклируемите материали от общия поток смесени битови отпадъци;

- Въведени са системи за разделно събиране на МРО чрез сключване на договори с организации по оползотворяване и/или други лица притежаващи необходимите разрешителни за дейности с отпадъци, съгласно изискванията на ЗУО;
- Извършва се разделно събиране на зелени отпадъци от почистването на паркове и градини;
- На база идентифицираните количества образувани битови отпадъци на територията на Община Ямбол към 2019 г., е определен и показателя „**норма на натрупване на отпадъците**“, чиято стойност е 469.34 кг/ж/г.
- Община Ямбол депонира битовите си отпадъци на Регионалното депо за неопасни отпадъци, разположено в землището на с. Хаджидимитрово и с. Дражево, Община Тунджа, съвместно с останалите общини, участващи в РСУО – Нова Загора, Тунджа, Сливен и Стралджа. Експлоатацията на депото се извършва съгласно условията посочени в издадено Комплексно разрешително № 225–Н0/2008г., влязло в сила на 31.05.2015 г.;
- Изготвен е морфологичен анализ на състава и количеството битови отпадъци образувани на територията на Община Ямбол към 2017 година при спазване на *Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци, утвърдена със Заповед №РД-744/29.09.2012 год. на министъра на околната среда.* Данните от проведения морфологичен анализ на битовите отпадъци, генерирани на територията на Община Ямбол в продължение на четири сезона показват, че: с най-голям дял в общината са ситна фракция <4cm – 43.26% от общия поток смесени битови отпадъци, следвани от градински (17.21%); пластмаса (8.89%) и хранителни (5.35%). В общия поток на смесените битови отпадъци наличието на оползотворими компоненти от хартия и картон е 8.40%.

Изготвена е прогноза на количествата образувани битови отпадъци до 2028 г., на база броя на прогнозното население по данни на НСИ както и при допускане на растяща норма на натрупване на глава от населението с 1 % годишно. Данните за образуванияте през 2019 година битови отпадъци и изчислените на тази база прогнозни количества до 2028 г. са представени в таблица 1-01.

Количествата отпадъци по фракции са разпределени съобразно резултатите от актуалния морфологичен анализ на битовите отпадъци, генерирани на територията на Община Ямбол към 2017 г. Прието е, че морфологичният състав остава постоянен, количествата от всеки вид отпадък се променят с промяната на нормата на натрупване и броя на населението.

Таблица 1-01. Прогноза за образуваните битови отпадъци по морфологичен състав (т/г)

Година	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Население	67 222	67 176	66 514	65 852	65 190	64 528	63 866	63 270	62 673	62 076
Норма на натрупване	469	474	479	484	488	493	498	503	508	513
Битови отпадъци общо	31 550	31 844	31 845	31 844	31 839	31 830	31 819	31 837	31 852	31 864
Морфологичен състав на битови отпадъци т/год. - прогноза										
Ситна фракция<4см	13 649	13 776	13 776	13 776	13 773	13 770	13 765	13 773	13 779	13 784
Градински	5 430	5 480	5 481	5 480	5 479	5 478	5 476	5 479	5 482	5 484
Пластмаса	2 805	2 831	2 831	2 831	2 830	2 830	2 829	2 830	2 832	2 833
Хранителни	1 688	1 704	1 704	1 704	1 703	1 703	1 702	1 703	1 704	1 705
Хартия	1 423	1 436	1 436	1 436	1 436	1 436	1 435	1 436	1 437	1 437
Други	1 218	1 229	1 229	1 229	1 229	1 229	1 228	1 229	1 229	1 230
Картон	1 208	1 220	1 220	1 220	1 219	1 219	1 219	1 219	1 220	1 220
Стъкло	1 016	1 025	1 025	1 025	1 025	1 025	1 025	1 025	1 026	1 026
Метали	899	908	908	908	907	907	907	907	908	908
Инертни>4 см	798	806	806	806	806	805	805	805	806	806
Опасни	407	411	411	411	411	411	410	411	411	411
Текстил	375	379	379	379	379	379	379	379	379	379
Кожа	338	341	341	341	341	341	340	341	341	341
Дървесни	284	287	287	287	287	286	286	287	287	287
Гума	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13

Строителни отпадъци

Организацията на дейностите по събира, транспортиране и третиране на строителни отпадъци и излишни земни маси, на територията на Община Ямбол, както и отговорните за това лица са ясно регламентирани в глава пета от общинската наредба за управление на отпадъците.

В община Ямбол събирането и транспортирането на строителни отпадъци образувани при извършване на ремонтни дейности от домакинствата се извършват от сметосъбиращата фирма, съгласно сключен договор по реда на ЗОП. Тя осигурява и необходимата специализирана техника, транспортни средства и контейнери. Дейностите се извършват по утвърден график и по предварителна заявка на граждани. Събраните строителни и ЕГО от домакинствата се извозват до регионално депо за неопасни отпадъци – Ямбол или друго съоръжение за третиране, определено от кмета на общината. Разходите за тази дейност са включени към такса битови отпадъци.

Данните от анализа показват, че Община Ямбол изпълнява задълженията си, произтичащи от разпоредбите на ЗУО за организиране управлението на строителните отпадъци, образувани на нейна територия.

Прилага се установен ред, при извършване на дейностите по събиране, транспортиране и третиране на строителните отпадъци, образувани от физически и юридически лица на територията на общината.

Спазват се нормативните изисквания по отношение на строителните отпадъци и в случаите, когато общината е Възложител на строителни дейности или на дейности по разрушаване на сгради, включително принудително премахване на строежи.

Въпреки предприетите действия в периода 2016 - 2019 г. все още се регистрират случаи на нерегламентираното изхвърлянето на строителни отпадъци в т.ч. и изхвърлянето на строителни отпадъци в контейнерите за битови отпадъци.

3. Основни изводи от анализа на инфраструктурата за отпадъци

Анализите на инфраструктурата за разглежданите потоци отпадъци дават основание да се направят следните основни изводи и препоръки:

- На територията на Община Ямбол функционира добре организирана система за сметосъбиране, чрез разполагане на контейнери, която на практика покрива 100 % от населението.
- Община Ямбол е осигурила предварително третиране (сепариране) на събраните смесени битови отпадъци с цел отделяне на оползотворими компоненти от общия поток на битови отпадъци преди депонирането им. Дейността е възложена на външен изпълнител, чрез ползване на съществуваща сепариращата инсталация, в близост до регионалното депо.
- Община Ямбол е организирала разделното събиране на отпадъци от опаковки чрез сътрудничество с организация по оползотворяване.
- Осигурени са площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци и опасни отпадъци от бита в населени места над 10 000 жители на територията на общината, съгласно изискванията на чл. 19, ал. 3, т. 11.
- В етап на изграждане е общинска инсталация за компостиране на разделно събрани зелени и биоразградими отпадъци.
- Въведени са системи за разделно събиране на МРО чрез сключване на договори с организации по оползотворяване и/или други лица притежаващи необходимите разрешителни за дейности с отпадъци, съгласно изискванията на ЗУО.
- Разполага със съвременно депо за обезвреждане на остатъчните битови отпадъци, които не подлежат на рециклиране и оползотворяване. Към момента е изградена една клетка с приблизителен капацитет до 2025 г. На територията на регионалното депо е отреден терен за изграждане и на втора клетка. В обхвата на настоящата общинска ПУО 2021 – 2028 г., следва да се предприемат дейности по проектиране и изграждане на клетка 2 на регионалното депо.
- Необходимо е внедряване на система за разделно събиране на хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите и заведенията за обществено хранене на територията на общината. Препоръчително е тя да става плавно и с активни информационни кампании с цел подготовка на населението за нея. Съгласно изискванията, определени с Наредба за разделно събиране на

биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци (обн. ДВ, бр. 11/2017 г.), същите трябва да се събират разделно при източника на образуване (домакинства, търговски и административни обекти и/или заведенията за обществено хранене), като общината трябва да осигури съдове за многократно ползване.

4. Основни изводи от анализа на институционалния капацитет в сферата на управлението на отпадъците

В Община Ямбол дейностите свързани с управление на отпадъците са възложени на Дирекция „Общинска собственост и икономически дейности“, която в областта на околната среда изпълнява следните функции:

- Организира, ръководи и контролира дейностите по образуване, събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, третиране на битови и строителни отпадъци.
- Организира почистването на нерегламентирани сметища на територията на общината, както и рекултивацията на нарушени терени;
- Отговаря за изготвянето на пълната документация по приемането размера на такса битови отпадъци от общинския съвет;
- Участва в разработването, провеждането и контрола на мероприятия за опазването и възстановяването на природата и екологичната политика на територията на общината;
- Разяснява, предупреждава и осведомява обществеността за всички дейности, намерения и последствия, спрямо компонентите на околната среда и проблемите, свързани с тях.

Община Ямбол обезпечава изпълнението на функциите, свързани с управлението на битовите отпадъци, като прилага комбинация от няколко подхода за организация и финансиране на дейностите:

- чрез сключване на договори с избрани изпълнители за организиране на дейностите по събиране, транспортиране и предварително третиране (сепариране) на смесени битови отпадъци.
- чрез публично-частно партньорство с организации по оползотворяване се изпълняват дейности по разделно събиране, предварително третиране и предаване за оползотворяване на отпадъци от опаковки.
- чрез сключване на договори с лица притежаващи разрешение по реда на ЗУО за разделно събиране, предварително третиране и предаване за оползотворяване на МРО, в т.ч. осигуряване на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинства в т.ч. и едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други.
- чрез сключване на договори с избрани изпълнители за извършване на всички дейности по експлоатация и стопанисване на Регионалната система за управление на отпадъците в регион Ямбол.

Общинската администрация проучва възможността за обособяване на самостоятелно звено (общинско предприятие) за извършване поэтапно на дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване и експлоатация на регионалното депо.

5. Основни изводи от анализ на замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване

На основата на анализирания информация в анализа на замърсените в миналото площадки се правят следните изводи:

- През 2015 г. с изграждане на регионалното депо е извършено закриване и рекултивация на общински депа, включени в РСУО, в т.ч. и общинско депо Ямбол като част от проект „Изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Ямбол – първа фаза“, финансиран от ОП „Околна среда 2007-2013г.“ чрез Европейския фонд за регионално развитие.
- Община Ямбол като собственикът на общинското депо, осъществява поддръжка и следексплоатационни грижи, в т.ч. контрол и наблюдение на параметрите на околната среда за най-малко 30 години след закриване на съоръжението. Поддръжката и следексплоатационните грижи се осъществяват в съответствие с одобрен план за мониторинг.
- На територията на Община Ямбол няма други депа с преустановена експлоатация.
- Ежегодно общинска администрация извършва проверки за наличието на изхвърлени отпадъци на нерегламентирани места, както и за образувани нови такива. Предприемат се своевременни мерки за почистване на замърсяванията, както и за не допускането им.

6. Основни изводи от анализа на организационните схеми и форми за управление на отпадъците, планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите

Въз основа на анализа на организационните схеми за управление на отпадъците могат да се направят следните изводи:

- На територията на Община Ямбол функционира и се доразвива организация по отношение на разделното събиране на всички видове отпадъци, за които общината има ангажименти, произтичащи от националното законодателство;
- В общината се прилага напълно принципът „замърсителят плаща“;
- В Наредба за определянето и администрирането на местни такси и цени на услуги на територията на Община Ямбол е указан редът за заплащане на такса „Битови отпадъци“, както и дейностите, които покрива.
- Общината е създавала нормативна възможност лицата да заплащат „такса битови отпадъци“, определена според количеството на битовите отпадъци, чрез подаване на Молба-декларация по чл. 15, ал. 1 от Наредбата за определяне и администриране на местните такси и цени на услуги на територията на Община Ямбол.
- В приетата от Общински съвет Наредба за управление на отпадъците са въведени организационни мерки за изпълнение на дейностите по третиране на отпадъците и заплащането на съответните услуги, както и контрола, глобите и санкциите за замърсяване на общински места с отпадъци.
- Приходите, събрани от такса битови отпадъци покриват част от необходимите разходи за изпълнение на нормативните изисквания по управление на отпадъците.
- Друга част от дейностите с отпадъците се финансира посредством ОП „Околна среда“ - 2014-2020 и други донорски организации.

7. Анализ на информирането на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

Анализът на информирането на обществеността по въпросите свързани с управление на отпадъците води до следните изводи и препоръки:

- Целта на общината е длъжностните лица на общинската администрация системно да работят за повишаване на екологичната култура на населението в общината. Общината е предприела мерки за информиране на населението и включването в различни събития за опазване чистотата на населените места.
- Основната информираност на населението е чрез интернет страницата на общината <https://yambol.bg>.
- Препоръчително е да се провеждат почести кампании до които да има по-голям отзвук чрез средствата за масово осведомяване. По този начин се цели по-голяма част от населението да има достъп до информацията и да се привлече тяхното активно участие.
- Необходимо е продължаване на предприетите до момента и по възможност увеличаване на инициативите с участието на млади хора и ангажираността им в поддържане чистотата на града. Чрез провежданите информационните кампании ще се увеличат възможностите на общината за достигането на набелязаните мерки в развитието на дейността по управлението на отпадъците.

8. Анализ на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъците

Анализът на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъци в Община Ямбол води до следните изводи и препоръки:

- Информация във връзка с управлението на отпадъците в Община Ямбол се осигурява от Дирекция „Общинска собственост и икономически дейности“, към която се подават отчетите от всички фирми и организации, на които е възложено извършването на дейности по събиране, транспортиране, предварително третиране, оползотворяване и обезвреждане на битови отпадъци, МРО и строителни отпадъци.

III. SWOT анализ

За определяне на целите и приоритетите за управлението на отпадъците в Община Ямбол е направен анализ на силните и слабите страни на съществуващите условия и са посочени факторите, които предоставят възможности за постигане на националните цели за предотвратяване, разделно събиране и оползотворяване на различни потоци битови отпадъци (SWOT анализ¹). Между елементите на този анализ има отделни взаимовръзки, които разкриват потенциала или проблемите, които стоят на преден план за разрешаване.

¹ SWOT = съкращение от английски език- Strengths - Weaknesses - Opportunities –Threats - анализ на силните и слабите страни на възможностите и заплахите

Силни страни	Възможности
<ul style="list-style-type: none"> - Община Ямбол е водеща община в Регионално сдружение за управление на отпадъците – регион Ямбол. - На територията на общината действа добре организирана схема за събиране и извозване на смесено събрание битови отпадъци. - Осигурено е предварително третиране (сепариране) на събраните смесени битови отпадъци с цел отделяне на оползотворими компоненти от общия поток на битови отпадъци преди депонирането им - Наличие на система за разделно събиране на отпадъците от опаковки. - Изготвен е анализ на морфологичния състав на битовите отпадъци, генерирани на територията на Община Ямбол. - Разработени са общински наредби, с които се регламентират задълженията по управление на отпадъците на всички лица и се създават условия за решаване на съществуващи проблеми. - Изградени са предпоставки, които позволяват участието на обществеността при вземане на решения, свързани с управление на отпадъците. 	<ul style="list-style-type: none"> - Осигуряване на средства по оперативни и/или национални програми за финансиране на проекти. - Промяна на обществените нагласи в полза на екологосъобразно и ефективно управление на отпадъците. - Прилагане на регионален принцип на управление на отпадъците. - Доразвиване на системите за управление на масово разпространени отпадъци (МРО) с цел осигуряване на висококачествено рециклиране. - Достигане на целите, заложи в ЗУО, по отношение управлението на отпадъците.
Слаби страни	Заплахи
<p>Не е въведена система за разделно събиране на хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите и заведенията за обществено хранене на територията на общината.</p> <p>В обхвата на РСУО липсва инсталация за оползотворяване на биоразградими отпадъци в т.ч. хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Необходимите публични инвестиции и оперативни разходи за управление на отпадъците съобразно нормативните изисквания и достигане на набеязаните цели са значителни. - Преминаването към нови схеми за определяне на такса битови отпадъци, което да доведе до повишаване на такса битови отпадъци за населението.

IV. Цели на общинската програма за управление на отпадъците и подпрограми за тяхното постигане

Програмата за управление на отпадъците на Община Ямбол за периода 2021-2028 г. има за основна цел

Изграждане на ефективна и устойчива система за управление на отпадъците в общината, предлагаща достъпни и качествени услуги, в съответствие с екологичното законодателство за ограничаване на вредното въздействие на отпадъци върху околната среда и човешкото здраве.

Общинската програма се разработва в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците, съобразена е с Европейската стратегия за устойчиво развитие както и новия пакет „Кръгова икономика“ и включва следните стратегически цели:

Стратегическа цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване.

Стратегическа цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонирането им.

Стратегическа цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда.

Стратегическа цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците.

За всяка от стратегическите цели са разработени оперативни цели, които са пряко съотносими към съответната стратегическа цел, т.е. допринасят за нейното постигане. За разлика от стратегическите цели, оперативните могат да бъдат краткосрочни и средносрочни. Общинската програма поставя следните оперативни цели (ОЦ) за управлението на отпадъците в Община Ямбол за периода 2021-2028 г.:

ОЦ 1: Намаляване на количеството образувани отпадъци.

ОЦ 2: Постигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци.

ОЦ 3: Постигане на целите за разделно събиране и оползотворяване на биоразградимите отпадъци.

ОЦ 4: Предотвратяване и намаляване на риска от депонирани отпадъци.

ОЦ 5: Подобряване информираността и участието на населението и бизнеса относно дейностите по управление на отпадъците в Община Ямбол.

V. План за действие с подпрограми и мерки за постигането на заложените цели

Планът за действие за постигане на целите включва идентифицираните мерки, обособени в отделни подпрограми. Изпълнението на включените в подпрограмите мерки ще доведе до изпълнението както на оперативните цели на всяка от подпрограмите, така и на стратегическите цели на Програмата.

Съобразно принципите и политиките на общината, подпрограмите и плановете за действие могат да бъдат допълнени и/или променени от органа, който приема програмата, при смяна на възгледите и приоритетните цели за изграждане на политиката за управление на отпадъците и при смяна на законодателната рамка, която ги определя.

Стратегическа цел	Оперативна цел	Подпрограма
<p>Стратегическа цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване.</p>	<p>ОЦ 1: Намаляване на количеството образувани отпадъци</p>	<p>Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци.</p>
<p>Стратегическа цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонирането им.</p>	<p>ОЦ 2: Постигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци</p> <p>ОЦ 3: Постигане на целите за разделно събиране и оползотворяване на биоразградимите отпадъци.</p>	<p>- Подпрограма за разделно събиране и изпълнение на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци най-малко от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло.</p> <p>- Подпрограма за разделно събиране и постигане на целите за биоразградимите битови отпадъци в т.ч. за биоотпадъците.</p> <p>- Подпрограма за изпълнение на изискванията и целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци.</p>
<p>Стратегическа цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда.</p>	<p>ОЦ 4: Предотвратяване и намаляване на риска от замърсявания с отпадъци</p>	<p>Подпрограма за предотвратяване и намаляване на риска от депонирани отпадъци.</p>
<p>Стратегическа цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците.</p>	<p>ОЦ 5: Подобряване информираността и участието на населението и бизнеса относно дейностите по управление на отпадъците в Община Ямбол.</p>	<p>Подпрограма за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците.</p>

V. Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъците в Община Ямбол

Настоящата програма е във връзка с изпълнението на Стратегическа цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване.

1. Въведение и основни положения

В съответствие с изискванията на националното законодателство, управлението на битовите отпадъци е пряка отговорност на общината, на чиято територия те се образуват. Политиката на Община Ямбол по управление на битовите отпадъци следва да се ръководи от йерархията за управление на отпадъците с първи приоритет предотвратяването на отпадъците, последвано от повторна употреба и рециклиране, оползотворяване и на последно място депониране.

Законодателната рамка за предотвратяването на отпадъците е очертана с Рамковата директива за отпадъците (2008/98/ЕО), чиито разпоредби са въведени в националното законодателство чрез Закона за управление на отпадъците. Съгласно чл. 29 точка 1 на Рамковата директива за отпадъците (РДО) на ЕС всяка страна членка на ЕС трябва да разработи Програма за предотвратяване на образуването на отпадъци.

ЗУО изисква кметовете на общини да разработят и изпълняват програма за управление на отпадъците, като неразделна част от нея е Програма за предотвратяване образуването на отпадъци. Предвид разпоредбите на националното законодателство и стремежа на общината да въведе ефективни практики по предотвратяване на отпадъците, Община Ямбол разработи настоящата подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци.

Целта на тази подпрограма е насърчаване на населението, фирмите и институциите от страна на общината към различни мерки и методи, които да доведат до предотвратяване образуването на отпадъците, т.е. предприемане на конкретни действия, от които би могло да се намали образуването на отпадъците там, където е възможно.

2. Място на предотвратяването на образуване на отпадъци в йерархията за управление на отпадъците

Съгласно рамкова директива за управление на отпадъчните (2008/98/ЕО), под предотвратяване на образуването на отпадъци се разбира:

“Мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява:

- *Количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл;*
- *Вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве;*
- *Съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите”.*

Предотвратяването на отпадъци има най-висок приоритет в йерархията на управление на отпадъците. Най-общо, предотвратяване на отпадъци означава да не възникват отпадъци, тъй като веднъж възникнал, отпадъкът не изчезва, а само се променя като вещество чрез депонирането, изгарянето, рециклирането. В тази връзка мотото на Националната програма за предотвратяване образуването на отпадъци е *„Най-полезният отпадък е този, който въобще не е възникнал”*.

3. Цели на общинската подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци в Община Ямбол

3.1. Базова информация

Данните от анализа на образуваните отпадъци показва, че Община Ямбол е със сравнително добри тенденции през последните години за запазване на постоянно количество генерирани битови отпадъци на жител. Определената норма на натрупване на отпадъците в Община Ямбол към 2019 година е 469 кг/ж/г.

На база направения анализ на съществуващото състояние по управление на отпадъците в Община Ямбол е идентифицирана липсата на изградена инфраструктура за оползотворяване на строителни и едрогабаритни отпадъци, както и биоразградими отпадъци в т.ч. хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите и заведенията за обществено хранене. Към момента в процес на изграждане е компостираща инсталация само за зелени и дървесни отпадъци от паркове и градини, но не и инфраструктура за оползотворяване на хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите и заведенията за обществено хранене.

В тази връзка съществено значение за предотвратяване образуването на отпадъци би оказало, предприемане на действия на национално ниво за намаляване образуването на хранителни отпадъци в първоначалното производство, преработването и промишленото производство, при търговията на дребно и разпространението по друг начин на храни, в ресторантите и заведенията за хранене, както и в домакинствата, като принос към Целта за устойчиво развитие на Организацията на обединените нации при търговията на дребно и потреблението, както и намаляване загубите на храни по веригите за производство и доставки до 2030 г.

За намаляване на количествата депонирани отпадъци е необходимо въвеждане на нови дейности по управление на отпадъците и осигуряване на необходимата инфраструктура за третиране на отпадъците, в т.ч. въвеждане на система за разделно събиране на хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите и заведенията за обществено хранене и оползотворяването им чрез компостираща инсталация и/или инсталация за анаеробно разграждане.

В районите с еднофамилно застрояване и лични помощни стопанства е възможно прилагане на домашно компостиране за оползотворяване на голяма част от хранителните и биоразградимите отпадъци.

Друга възможност за намаляване количеството на образуваните отпадъци е инвестиране в изграждането и поддържането на центрове за повторна употреба, поправка и подготовка за

повторна употреба на отпадъци. В които да се извършват ремонтни дейности и да се удължи живота на дадени стоки (мебели, текстил, електроуреди, опаковки, строителни материали и продукти, др.) от които притежателите им са се освободили. Комплексното изпълнение на тези дейности ще намали съществено количеството на депонираните битови отпадъци. Въпреки това, при бъдещо икономическо развитие и повишаване на жизнения стандарт на населението, трябва да се запази тенденцията на намаляване на количество на генерираните битови отпадъци, като безспорно най-ефективният метод за това е предотвратяване на образуването им.

3.2. Основа за формулиране на целите съгласно изискванията в НППО

Както вече бе подчертано в европейското и в българското законодателство се определя пет-степенна йерархия за управление на отпадъците. Тази йерархия не трябва обаче да се разглежда като напълно „статична“, а трябва да се разбира, че предимство имат тези действия, които водят до изпълнение на основната цел, а именно прекъсване на връзката между икономическия растеж и свързаното с това вредно влияние върху човека и околната среда поради образуване на отпадъци (чл. 29, точка 2 на РДО и чл. 50 от ЗУО). В тази връзка предотвратяване образуването на отпадъци е съществена цел, но не е самоцел. Мерки за предотвратяването на отпадъци не би трябвало да са препоръчителни, ако не водят до общо намаляване на вредното влияние върху околната среда и човешкото здраве. При определяне на целите трябва да се има предвид и техническите възможности за реализацията им, и правомощията на общинската администрация.

В чл. 31 и чл. 32 от ЗУО са определени конкретни цели при управлението на отпадъците, съгласно които трябва да се постигне:

- ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35% от общото количество на същите отпадъци, образувани през 1995 г.
- повторно употребените, рециклираните и оползотворените по друг начин строителни отпадъци трябва да достигне 70% от общото им тегло;
- при отпадъчните материали от хартия, картон, метал, пластмаса, стъкло – до 50% от тях, трябва да са разделно събрани и рециклирани.

Изпълнението на тези количествено измерими цели води и до намаляване на съответните количества образувани отпадъци.

Съгласно резултатите от направените анализи за съществуващото състояние и прогнози за развитие, в т.ч. и социално - икономическите аспекти, за постигане на Стратегическа цел 1 „Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване“ са определени оперативна цел и индикатори за изпълнението ѝ.

Оперативна цел 1: *Намаляване на количеството образувани отпадъци*

Оперативната цел е в синхрон с основната цел на европейската и националната политика в областта на околната среда „Прекъсване на връзката между икономическия растеж и нарастващото използване на ресурсите, което води до негативно влияние върху човека и природата“. Като ежегоден индикатор за наблюдение е стойността на годишното количество образувани отпадъци (т/год.) за съответната година от програмния период, а като целеви индикатор – нормата на натрупване на битови отпадъци към 2028 г. – 513 кг/ж./год.

4. Анализ и описание на съществуващи мерки за предотвратяване образуването на отпадъци и оценка на възможностите за прилагане на подходящи мерки и предложение за индикатори за мерките

До сега Община Ямбол е прилага основно информационни, насърчителни и регулаторни мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци. В настоящата програма идентифицираните мерките са в съответствие с Националната програма за предотвратяване на образуването на отпадъци, добрите практики и спецификите на общината по отношение на отпадъците и в демографски и социално-икономически аспект.

В Приложение № 4 към чл. 50, ал. 3, т. 2 на ЗУО са изброени 16 примерни мерки за предотвратяване на отпадъци, обособени в три групи:

- мерки, които могат да засегнат рамковите условия, свързани с образуването на отпадъци;
- мерки, които могат да засегнат фазата на проектиране и производство и разпространение;
- мерки, които могат да засегнат фазата на потребление и употреба.

Предложените мерки и дейности по предотвратяване образуването на отпадъци са трудно изпълними на местно ниво, поради факта, че общините нямат правомощия за ограничаване на производители на масово разпространени отпадъци, които са с основен принос към увеличаване количествата на отпадъците. Въпреки това анализът на приложимостта на примерните мерки показва, че относими към компетенциите на местните власти и подходящи за прилагане в Община Ямбол са:

- Въвеждане на система за домашно компостиране в населени места и райони под 3 хил. жители – съгласно ЗУО, домашното компостиране се счита за мярка за предотвратяване образуването на отпадъци (оползотворяване на мястото на образуване). При тази мярка общината може да разработи различни програми и/или проекти за насърчаване на домашното компостиране. Друг вариант е разработване и търсене на финансиране на проекти за безплатно предоставяне на компостери на гражданите.
- Организиране на система за разделно събиране и инфраструктура за последващо оползотворяване на биоразградими отпадъци от домакинствата. Това е и задължение на местната власт по *Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци*. С изпълнението ѝ общината може едновременно да изпълни и мярката за предотвратяване и/или намаляване образуването на отпадъци.
- Създаване и организиране на центрове за повторна употреба, поправка и подготовка за повторна употреба на определени видове отпадъци по чл. 19, ал. 3, т. 8 от ЗУО.
- Информационните кампании насочени към населението си остават най-добрата и ефикасна мярка. Всички мерки, които общината набедрява не могат да се осъществяват, ако не се обхване най-големия генератор на отпадъци - населението. Необходимо е разработването на активни информационни кампании, с които ясно да се определят насоките и целите пред общината, да се изложат положителните и отрицателните страни на проблема, както и ползите за населението и околната среда от изпълнението на конкретните мерки.
- Провеждане на местна политика за разширена отговорност на производителя.

План за действие към Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци в Община Ямбол

Стратегическа цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване на образуването на отпадъци.

Оперативна цел: Намаляване годишното количество образувани отпадъци

Индикатори за изпълнение:

- Текущи – Количество образувани битови отпадъци в тон за година;
- Целеви - Към 31.12.2028г. намаляване на количеството депонирани битови отпадъци най - малко 50% от общото им тегло.

Дейности (мерки)	Бюджет, лв.	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност
					текущи	целиви	
Разработване на проекти и/или програми за насърчаване към домашно компостиране в районите с еднофамилно застрояване.	50 000	Общински бюджет ПУДОС ОПОС	2025 г.	Предотвратяване образуването на отпадъци от растителен и хранителен произход	Брой закупени компостери	Брой на домакинствата прилагащи домашно компостиране	Община Ямбол
Изпълнение на проект за създаване на центрове за поправка и повторна употреба, вкл. съдействие на юридически лица при интерес за изграждане на такъв тип центрове	200 000	Общински бюджет ОПОС	2028 г.	Допълнително предотвратени отпадъци чрез предоставяне на услуги за удължаване на жизнения цикъл на стоки	Наличие на разработен и одобрен проект	Създаден център за поправка и повторна употреба на стоки	Община Ямбол
Прилагане на икономически механизми, водещи до намаляване образуването на отпадъци.	10 000	ОПОС Общински бюджет	2028 г.	Предотвратяване образуването на отпадъци	Въведени механизми	Образуваното количество битови отпадъци към 2028г. е не повече от 513 кг./ж./г.	Община Ямбол
Разработване и провеждане на кампании за повишаване на осведомеността по отношение на кръговата икономика и рециклирането и промотиране на дейности в подкрепа на повторната употреба на отпадъци.	5 000 годишно	ОПОС Общински бюджет	ежегодно	Повишаване осведомеността по отношение управление на ресурсите, рециклиране на отпадъците и кръгова икономика.	Брой реализирани кампании	До 2028 г. са проведени поне 7 информационни кампании	Община Ямбол

VI. Подпрограма за разделно събиране и изпълнение на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци най-малко от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло

Настоящата подпрограма е във връзка с изпълнението на Стратегическа цел 2: „Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонирането им“.

1. Въведение и основни положения

Съгласно националното законодателство са вменени редица изисквания, които могат да бъдат приложени ефективно единствено на регионален принцип. Чрез чл. 19, ал. 3, т. 6 на ЗУО (обн. ДВ бр. 53/2012г.) се въвежда **задължение на кмета на общината за разделно събиране на образуваните битови отпадъци на територията на общината, най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло.**

Чрез **чл. 31, ал. 1, т. 1 на ЗУО** се определя изискването за постигане *на не по-късно от 1 януари 2020 г. на целта за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници не по-малко от 50 на сто от общото тегло на тези отпадъци.* С §15 на ЗУО са посочени сроковете за поетапно постигане на целта от 50 на сто рециклиране в периода 2016 - 2020г.:

1. до 1 януари 2016 г. - най-малко 25 % от общото им тегло;
2. до 1 януари 2018 г. - най-малко 40 % от общото им тегло;
3. до 1 януари 2020 г. - най-малко 50 % от общото им тегло.

Съгласно публикувания проект за изменение и допълнение на ЗУО се предвижда да бъдат въведени изискванията на приетия на ниво ЕС през 2018 г. законодателен пакет „Отпадъци“, и по специално Директива (ЕС) 2018/85. Съобразно обявените промени в чл. 31 от проект на ЗИД на ЗУО, целта за подготовка за повторна употреба и рециклиране на битовите отпадъци се завишава, като се въвеждат и междинни цели:

- Най-късно до 31 декември 2025 г. - най-малко 55 % от общото им тегло;
- Най-късно до 31 декември 2030 г. - най-малко 60 % от общото им тегло;
- Най-късно до 31 декември 2035 г. - най-малко 65 % от общото им тегло;

Следва да се отбележи, че системите за разделно събиране и рециклиране на отпадъците от опаковки от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло, които се осъществяват и финансират от организациите по оползотворяване чрез схемите за „разширена отговорност на производителя“, се отчитат и допринасят за постигане от общината на целите за рециклиране на битовите отпадъци.

Освен изискванията за разделното събиране на битови отпадъци и постигането на цели за рециклирането им са поставени също и задължения за предварително третиране на отпадъците, постъпващи в депа съгласно чл. 38 от *Наредба № 6 от 27 август 2013 г за*

условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци.

В съответствие с принципа „замърсителят плаща“ отговорността за финансирането на предварителното третиране на отпадъците се поема от притежателя им или от лицето, което образува отпадъка. За смесените битови отпадъци отговорността за организирането и финансирането на предварителното третиране е на общинските администрации, тъй като лицата, които са образували битовите отпадъци (населението) заплащат за целта „такса битови отпадъци“, която постъпва в общинските бюджети. Отговорността за предварителното третиране на строителните и производствените отпадъци е на притежателите им. В съответствие с дефиницията по §1, т. 25 от Наредба № 6/2013 г., за да бъде определена една операция с отпадъци като „предварително третиране“, тя трябва да отговаря на определени критерии:

- да е физичен, термичен, химичен или биологичен процес, включително сортирането;
- да променя характеристиките на отпадъците с цел:
 - да се намали обема им, или
 - да се намалят опасните им свойства,
 - да се улесни по-нататъшното им третиране, или
 - да се повиши оползотворяемостта им.

Министърът на околната среда и водите е утвърдил със заповед № РД - 664 от 29.08.2014 г. ***Ръководство за предварително третиране преди депониране на отпадъци***, в което са описани методите, които се използват за предварително третиране на отпадъците и степента, до която отпадъците трябва да бъдат предварително третирани. Съгласно ръководството, за да се счита, че сортирането е предварително третиране и отпадъците не се нуждаят от допълнителни операции по предварително третиране е необходимо то да допринесе съществено за намаляване на количеството или опасните свойства на отпадъците, за намаляване на риска за човешкото здраве или ограничаване вредното въздействие върху околната среда.

В допълнение, в ръководството се конкретизира, че сортирането на отпадъци чрез инсталация за сепариране се счита за предварително третиране, ако осигурява:

- Отделяне на необходимите количества оползотворими компоненти, така че да се изпълнят количествените цели за оползотворяване на масово разпространени отпадъци (т.е. изпълняват се изискванията за намаляване на обема на депонираните отпадъци, повишаване на оползотворимостта на добитите материали и улесняване на по-нататъшното третиране на отпадъците), или
- Отделяне на опасните отпадъци от общия отпадъчен поток (т.е. изпълнение на изискването за намаляване на опасните свойства на отпадъците).

2. Анализ и описание на съществуващото състояние и насоки за бъдещи мерки

Съгласно нормативната уредба, отделянето на рециклируеми и оползотворими отпадъци от потока смесени битови отпадъци се осъществява посредством сътрудничество с

организациите по оползотворяване и извършване на дейности по предварително третиране на отпадъците, преди тяхното депониране.

И при двата варианта Община Ямбол е предприела мерки, чрез въвеждането на система за разделно събиране на отпадъци, чрез сътрудничество с организация по оползотворяване (Ооп) и чрез сключване на договор за предварително третиране (сепариране) на потока смесени битови отпадъци.

Съгласно Заповед № 139/16.06.2020 г. на Изпълнителния директор на изпълнителна агенция по околна среда (ИАОС), Община Ямбол е сред общините, които не са изпълнили целите по чл. 31, ал. 1, т. 1 от ЗУО за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло към 31.12.2018 г., а именно подготовка за повторна употреба и рециклиране най-малко на 50 на сто от общото им тегло. Съгласно заповедта, за календарната 2018 г. Община Ямбол е постигнала степен на рециклиране 21 %.

Няма издадена заповед за определяне на постигната степен на рециклиране към 2019 г. и 2020 г. По данни на временна комисия „Екология“ към Общински съвет Ямбол (Доклад от 21.10.2020 г.) към 1 януари 2020 г. Община Ямбол е постигнала степен на рециклиране 57.54%.

В тази връзка в Плана за действие към Подпрограма за разделно събиране и достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло, са предвидени мерки за цялостно прилагане изискванията на националното законодателство.

План за действие към Подпрограма за разделно събиране и изпълнение на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци най-малко от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло

Стратегическа цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване на риска за околната среда от депонираните отпадъци.

Оперативна цел: Постигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци.

Текущи индикатори:

- до 1 януари 2020 г. - мин. 50% от общото тегло на отпадъците са от хартия, картон, пластмаси, метали и стъкло са подготвени за повторна употреба и рециклиране

Целеви индикатор:

- до 2024 г. поддържане мин. 50% степен на рециклирани;
- до 31 декември 2025 г. – постигане степен на рециклиране от мин. 55 %;
- до 31 декември 2028 г. – постигане степен на рециклиране от мин. 60 %;

Дейности (мерки)	Бюджет, лв.	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност
					текущи	целеви	
Изграждане на инсталация за предварително третиране, в рамките на Регионалната система за управление на отпадъците в Регион Ямбол	Съгласно проект ~ 4 мил. лв.	ОП „Околна среда 2014 – 2020 г. Отчисления по чл. 64 от ЗУО	2028 г.	Изградена инсталация за предварително третиране на битови отпадъци	Осигурено финансиране за изпълнението на проекта	Изпълнение на целта по чл. 31(1) от ЗУО до 31.12.2028 г. – мин 60% от общото тегло	Община Ямбол, съвместно с Общините партньори в РСУО
Изпълнение на договора за предварително третиране (сепариране) на битовите отпадъци с частните оператори на сепариращи инсталации – до въвеждане в експлоатация на Регионалната инсталация за предварително третиране на отпадъците.	961 000 годишно	Общински бюджет	до въвеждане в експлоатация на сепарираща инсталация в РСУО-Ямбол	Отделяне на рециклируеми материали от общия поток смесени битови отпадъци	Повишаване количеството на отделените рециклируеми материали	Постигане на целите по рециклиране: до 31.12.2028 г. – мин 60% от общото тегло	Община Ямбол, съвместно с Общините партньори в РСУО
Поддържане на системата за организирано сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци, в т.ч. закупуване на съдове. Актуализиране и допълване при необходимост, с цел увеличаване количествата на отпадъците, преминаващи през инсталация за сепариране, преди тяхното депониране.	1 400 000 годишно	Общински бюджет	постоянен 2021 - 2028	Увеличаване на количествата рециклирани отпадъци	Количество отпадъци преминали през сепариране в тон за година	Отделяне на по-голямо количество отпадъци за рециклиране и изпълнение на целите	Община Ямбол

Програма за управление на отпадъците на Община Ямбол 2021 – 2028 г.

Дейности (мерки)	Бюджет, лв.	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност
					текущи	целиви	
Ежегодно преразглеждане и при необходимост оптимизиране на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки и битови отпадъци от хартия, метали, пластмаси и стъкло.	Не са необходими допълнително средства	-	2021-2028	Увеличаване на количествата разделно събрани отпадъци	Брой разположени съдове за разделно събиране на отпадъци	Създадена ефективна система	ООп или лица с които е сключен договор за организиране на с-мата за разделно събиране.
Оказване на съдействие на физически и юридически лица към изграждане на площадки за предаване и третиране на отпадъци от хартия, картон, пластмаса и стъкло.	Не са необходими допълнително средства	-	2021-2028	Увеличаване на местата за предаване на тези отпадъци	Брой изградени площадки	Увеличаване на количеството предадени за рециклиране отпадъци	Община Ямбол
Увеличаване размера на санкциите, заложи в Общинските наредби за смесването на определени отпадъци и изхвърлянето на рециклируеми и оползотворими такива в контейнерите за смесени отпадъци.	Не са необходими допълнително средства	-	2021-2028	Повишаване ефективността на системата за разделно събиране	Променена нормативна уредба	Увеличена наказателна отговорност	Община Ямбол
Провеждане на информационни кампании сред населението за разделно събиране и рециклиране на отпадъците.	5 000 годишно	Общински бюджет ОПОС	2021-2028	Повишаване информираността на населението	Брой реализирани информационни кампании	Към 2028г. са проведени най-малко 7 кампании	ООп, Община Ямбол
ООп и/или всички лица, с които общината има сключен договор за извършване на дейности с битови отпадъци, в т.ч. оползотворими отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаси, стъкло, предоставят на Община Ямбол ежегодни справки за количествата събрани и предадени за оползотворяване в т.ч рециклирани отпадъци.	Не са необходими допълнително средства	-	2021-2028	Информационна обезпеченост във връзка с постигане целите за повторна употреба и рециклиране	Количества разделно събрани и рециклирани отпадъци в тон за година	Всички ООп и юридически лица са представили навременна и пълна информация	ООп и/или всички лица, с които общината има сключен договор

VII. Подпрограма за разделно събиране и постигане на целите за биоразградимите битови отпадъци, в т.ч. за биоотпадъците на територията на Община Ямбол

Настоящата подпрограма е във връзка с изпълнението на Стратегическа цел 2: „Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонирането им“.

1. Въведение и основни положения

Съгласно дефинициите в Допълнителните разпоредби, §1 на ЗУО:

„*Биоотпадъци*“ са биоразградими отпадъци от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост.

С проекта на ЗИД на ЗУО се променя дефиницията по следния начин: „*Биоотпадъци*“ са биоразградими отпадъци от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, офисите, ресторантите, търговията на едро, столовете, заведенията за обществено хранене и търговските обекти за търговия на дребно, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост.

„*Биоразградими отпадъци*“ са всички отпадъци, които имат способността да се разграждат анаеробно или аеробно, като хранителни и растителни отпадъци, хартия, картон и други.

За тези потоци битови отпадъци в българското законодателство са въведени конкретни количествени цели за разделно събиране и рециклиране, както и цели за отклоняване на битови биоразградими отпадъци от депата за битови отпадъци, а именно:

– чл. 31, ал. 1, т. 2 на ЗУО определя, че най-късно до 31 декември, 2020 г. трябва да се ограничи количеството на депонираните биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в Република България през 1995 г.

В съответствие с чл. 8, ал. 1 на *Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци*, приета с ПМС № 20 от 25.01.2017 г. (Обн. ДВ, бр. 11 от 31.1.2017 г.), разпределението на задълженията между отделните общини в съответния регион по чл. 49, ал. 9 от ЗУО за изпълнение на целите за разделно събиране и оползотворяване на битовите биоотпадъци се определя с решение на общото събрание по на регионалното сдружение за управление на отпадъците (РСУО) - чл. 26, ал. 1, т.6 на ЗУО.

Съгласно чл. 5, ал. 2 от *Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци*, „Биоотпадъците се събират разделно при източника на образуване“. Биоотпадъците, получени в резултат на механичното сепариране на смесени битови отпадъци, не се считат за разделно събрани (чл. 5, ал. 3). Наредбата регламентира, че „за разделно събрани се считат биоотпадъците със съдържание на примеси не повече от 10 на сто от общото количество, което е събрано разделно при източника на образуване“ (чл. 5, ал. 4).

В допълнение Наредбата изисква кметовете на общини да осигурят разделно събиране и оползотворяване на цялото количество на образуваните биоотпадъци от поддържането на обществени площи, паркове и градини на територията на съответната община.

Разделно събраните биоотпадъци се оползотворяват единствено чрез дейностите, обозначени със следните кодове по приложение № 2 към § 1, т. 13 от допълнителните разпоредби на ЗУО:

- R 3 - рециклиране/възстановяване на органични вещества, които не са използвани като разтворители (включително чрез компостиране и други процеси на биологична трансформация), и/или
- R 10 - обработване на земната повърхност, водещо до подобрения за земеделието или околната среда.

При планирането на мерки по тази подпрограма трябва да се вземат предвид също и следните разпоредби:

- Целите се считат за изпълнени при условие, че биоотпадъците са събрани разделно при източника на образуване, транспортирани и предадени за оползотворяване.
- Дейността по компостиране на място се счита за дейност по предотвратяване образуването на отпадъците и не се отчита за изпълнение на целите по чл. 31, ал. 1 от ЗУО.

Въведени са икономически инструменти, стимулиращи общините да подобрят показателите за ограничаване на количествата депонирани биоразградими отпадъци, като тези от тях, които изпълняват посочените цели за ограничаване на количествата депонирани биоразградими отпадъци се освобождават от 50% от дължимите отчисления за депониране.

2. Анализ и описание на съществуващото състояние и бъдещи мерки.

В Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци са поставени конкретни изисквания за организирането на системи за разделно събиране на биоотпадъците. Целта е обхващане на почти всички източници на генериране на биоотпадъци, които да се събират и третират отделно от битовите отпадъци, като по този начин се избягва смесването на отпадъците.

Община Ямбол има изградена система за разделно събиране на градински и дървесни отпадъци от поддържането на зелените площи.

Към настоящият момент в Община Ямбол няма въведена **система за разделно събиране на хранителни и кухненски отпадъци** от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти. Не са осигурени и необходимите съдове и техника за събиране и извозване на разделно събраните хранителни и кухненски отпадъци, както и необходимата инфраструктура за оползотворяването им. На територията на Община Ямбол и останалите общини от регионалното сдружение няма изградено съоръжение за третиране на биоразградими отпадъци от хранителен произход.

Община Ямбол има изготвен и одобрен морфологичен анализ на състава и количеството битови отпадъци образувани на територията на общината към 2017 г. Въз основа на доклада са определени количествата на биоразградимите отпадъци и се предлагат мерките,

описани в тази подпрограма.

Мерките за постигане на целите, заложи в националното законодателство, които могат да се предприемат от Община Ямбол са:

- *Изграждане и въвеждане в експлоатация на компостираща инсталация за зелени и дървесни отпадъци, обслужваща Община Ямбол.*
- *Въвеждане на система за разделно събиране хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти.*
- *Оползотворяване на разделно събраните биоразградими отпадъци от хранителен произход чрез изграждане на необходимата инфраструктура или изпълнение на дейността чрез ползване на съществуваща инфраструктура и възлагане на външен изпълнител.*
- *Изграждане на компостираща инсталация или инсталация за анаеробно разграждане на биоразградими отпадъци, в рамките на Регионалната система за управление на отпадъците в Регион Ямбол, в партньорство с останалите общини от Регионалното сдружение за управление на отпадъците.*

План за действие към подпрограма за разделно събиране и постигане на целите за биоразградимите битови отпадъци, в т.ч. за биоотпадъците

Стратегическа цел 2: „Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонирането им“

Оперативна цел: Постигане на целите за разделно събиране и оползотворяване на биоразградимите отпадъци.

Текущи индикатори:

- Поддържане количеството на депонираните биоразградими битови отпадъци до 35% от общото количество на същите отпадъци, образувани в общината през 1995 г.;
- Поддържане количеството на депонираните биоразградими отпадъци в РСУО Ямбол до 109 кг/жител.

Целеви индикатори:

- Депониране на максимум 109 кг/ж/год. биоразградими битови отпадъци за периода 2021 - 2028 г.

В настоящата подпрограма **не са** включени мерки, които имат пряко отношение към постигане на набелязаните цели, но са включени в други подпрограми. Такива мерки са свързани с разделното събиране, оползотворяването и рециклирането на битовите отпадъци от хартия и картон, включително и опаковки от същия материал, тъй като те са едновременно и биоразградими отпадъци.

Програма за управление на отпадъците на Община Ямбол 2021 – 2028 г.

Дейности (мерки)	Бюджет, лв.	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност
					текущи	цели	
Изпълнение на проект BG16M1OP002-2.005-0014-C01 за изграждане на компостираща инсталация за разделно събрани зелени и биоразградими отпадъци на Община Ямбол	3 702 737	ОП „Околна среда 2014 – 2020 г. Общински бюджет	юли 2021	Оползотворяване на количеството генерирани биоразградими отпадъци	Изградена и въведена в експлоатация компостираща инсталация. Брой закупени съдове Брой закупени транспортни средства	Намаляване количеството на депонираните биоразградими отпадъци. Изпълнение на целта по чл. 31, ал. 1, т. 2 от ЗУО	Община Ямбол
Въвеждане на система за разделно събиране на хранителните биоотпадъци от домакинствата и обекти за производство и търговия с храни в Община Ямбол.	35 000	Общински бюджет ПУДОС ОПОС	2021-2028г.	Предотвратяване попадането на биоотпадъци в контейнерите за смесени отпадъци	Брой дом./обекти обхванати от системата за разделно събиране	Количество разделно събрани биоотпадъци (т/год.)	Община Ямбол
Изготвяне на график за обслужване на съдовете за събиране на биоотпадъци и публикуването му на сайта на общината.	Не са необходими допълнителни средства	-	2018-2028г.	Създаване на прозрачност при управление на биоотпадъците.	Изготвени графици за периода и честотата на събиране.	Създадена ефективна система	Община Ямбол
Изграждане на компостираща инсталация или инсталация за анаеробно разграждане на биоразградими отпадъци, в рамките на РСУО в Регион Ямбол, в партньорство с останалите общини от РСУО	Съгласно проектно предложение ~ 1 мил. лв.	ОП „Околна среда 2014 – 2020 г. Отчисления по чл. 64 от ЗУО	2028 г.	Оползотворяване на количеството генерирани биоразградими отпадъци	Осигурено финансиране за изпълнението на проект.	Изпълнение на целта по чл. 31, ал. 1, т. 2 от ЗУО	Община Ямбол, съвместно с Общините партньори в РСУО
Създаване на система за домашно компостиране на БрБО в районите с еднофамилно застрояване.	50 000	Общински бюджет ПУДОС ОПОС	2021-2028 г.	Предотвратяване образуването на биоотпадъци	Брой закупени компостери	брой домакинствата прилагащи домашно компостиране	Община Ямбол
Повишаване на информираността на населението за ползите и изискванията за разделно събиране и оползотворяване на биоразградимите отпадъци	10 000	Общински бюджет ПУДОС ОПОС	2021-2028 г.	Повишаване информираността на населението	брой на проведени информационни кампании	Увеличаване на количеството събрани БрБО чрез общинската система	Община Ямбол

VIII. Подпрограма за изпълнение на изискванията и целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци

Настоящата подпрограма е във връзка с изпълнението на Стратегическа цел 2: „Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонирането им“.

Анализът на нормативната уредба показва, че общините в страната, имат следните отговорности, произтичащи от националното законодателство:

- ❖ организиране на събирането, включително разделното, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата;
- ❖ когато общината е възложител на строителни дейности или на дейности по разрушаване на сгради, включително принудително премахване на строежи, има задължение:
 - да разработва план за управление на строителните отпадъци като част от строителната документация за инвестиционния проект за издаване на разрешение за строеж;
 - да изпълни плана за управление на отпадъците;
 - да влага в строежите определен процент материали от рециклирани строителни отпадъци или материално оползотворяване в обратни насипи;
 - да осигури селективното разделяне и материално оползотворяване на определени видове строителни отпадъци в минимални количества.
- ❖ да одобрява плановете за управление на строителни отпадъци като неразделна част от инвестиционните проекти, когато общината е компетентен орган по ЗУТ, както и да одобрява отчетите за изпълнение на плана за управление на отпадъците, в предвидените от Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали случаи.

В Община Ямбол събирането и транспортирането на строителни отпадъци и ЕГО образувани при извършване на ремонтни дейности от домакинствата се извършват от сметосъбиращата фирма, съгласно сключен договор по реда на ЗОП. Тя осигурява и необходимата специализирана техника, транспортни средства и контейнери. Дейностите се извършват по утвърден график и по предварителна заявка на граждани. Събраните строителни и ЕГО от домакинствата се извозват до регионално депо за неопасни отпадъци – Ямбол или друго съоръжение за третиране, определено от кмета на общината. Разходите за тази дейност са включени към такса битови отпадъци.

План за действие към подпрограма за изпълнение на изискванията и целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци

Стратегическа цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване риска от депонирането им.

Оперативната цел - Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци от строителните дейности на общината.

Текущи индикатори: Ежегодно отчитане на количествата рециклирани строителни материали, вложени в строежите с възложител Община Ямбол, съгласно изискванията на Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали. Брой одобрени от Община Ямбол инвестиционни проекти с включен План за управление на строителните отпадъци.

Целеви индикатор: През 2021г. и всяка следваща година в строежите с възложител Община Ямбол се влагат рециклирани строителни материали, съгласно изискванията на Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали. Брой одобрени от Община Айтос инвестиционни проекти с включен План за управление на строителните отпадъци.

Мерките, включени в настоящата подпрограма, са свързани с осигуряване на информационна обезпеченост на общината във връзка с изпълнение на посочените по-горе ангажименти.

Дейности (мерки)	Бюджет, лв.	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност
					текущи	цели	
Изграждане на общинска площадка за временно съхранение и третиране на строителни отпадъци или сключване на договор с лица, притежаващи собствена площадка и документ по чл. 35 от ЗУО за извършване на дейност по третиране на СО.	50 000	Общински бюджет Отчисления по чл. 64 от ЗУО	до 2024	Осигурена площадка за третиране на строителни отпадъци	Площадка, въведена в експлоатация	Увеличаване количествата рециклирани и оползотворени отпадъци от строителството	Община Ямбол
Водене на отчетност за количествата на предадени и оползотворени строителни отпадъци за общински обекти.	Не са необходими допълнителни средства	-	2021-2028	Водене на отчетност и контрол върху СО	Отчети за образувани и третирани СО	Създадена база данни за СО	Община Ямбол
Водене на отчетност за количествата на вложените рециклирани материали в строителството за общински обекти.	Не са необходими допълнителни средства	-	2021-2028	Изпълнение на изискванията на законодателството	Количества вложени рециклирани строителни материали	Изпълнение на целите за влагане на рециклирани СО	Община Ямбол
Съгласуване и одобрение на планове за управление на строителни	Не са необходими допълнителни	-	2021-2028	Изпълнение на целите за СО	Брой съгласувани проекти.	Контрол върху дейностите на	Община Ямбол

Програма за управление на отпадъците на Община Ямбол 2021 – 2028 г.

Дейности (мерки)	Бюджет, лв.	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност
					текущи	цели	
отпадъци, когато общината е компетентен орган по ЗУТ.	средства					управление на СО	
Прилагане на контрол за изпълнение изискванията на ЗУО относно строителните отпадъци.	Не са необходими допълнителни средства	-	2021-2028	Увеличаване количеството на рециклираните СО.	Брой извършени проверки.	Количества рециклирани	Община Ямбол

IX. Подпрограма за изпълнение задълженията на общината с оглед изграждане на системите за разделно събиране на масово разпространени отпадъци

Настоящата подпрограма е във връзка с изпълнението на Стратегическа цел 2: „Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонирането им“.

1. Въведение и основни положения

С националното законодателство са поставени годишни количествени цели за рециклиране и оползотворяване на шест групи масово разпространени отпадъци:

- Отпадъци от опаковки - от 2004 г.
- ИУМПС - от 2005 г.
- ИУЕЕО - от 2006 г.
- Отпадъчни масла и нефтопродукти - от 2006 г.
- Отпадъци от батерии и акумулатори - от 2006 г.
- Отпадъци от гуми - от 2011 г.

Целите за оползотворяване и рециклиране на шестте групи широко разпространени отпадъци се осъществяват и финансират на Национално ниво, основно от организациите по оползотворяване и/или лица, изпълняващи задълженията си самостоятелно, чрез прилагане на схемите за „разширена отговорност на производителя“.

За изпълнение на националните цели в ЗУО е вменено задължение и на органите на местната власт, които с помощта на организации и/или фирми, притежаващи разрешения за дейности с отпадъци организират разделното събиране на масово разпространените отпадъци, образувани от дейността на домакинствата. Подзаконовите документи за управлението на масово разпространените отпадъци се отнасят за всеки конкретен вид поотделно и поставят условия и изисквания за осъществяване на дейностите по управлението им.

Съгласно нормативните изисквания, кмета на общината е отговорен за събиране на отпадъците от населението, следователно и за организиране и подпомагане на дейностите по разделното събиране на масово разпространени отпадъци и предаването им за оползотворяване.

2. Анализ и описание на съществуващото състояние

За управление на специфичните потоци масово разпространени отпадъци, включващи негодни за употреба автомобилни гуми, батерии и акумулатори, излезли от употреба МПС, ИУЕЕО, Община Ямбол е сключила договори с лица притежаващи необходимите разрешителни за дейности с отпадъци, съгласно изискванията на ЗУО.

В настоящата подпрограма не са включени мерки за разделното събиране и оползотворяването на отпадъци от опаковки, т.к. те са разгледани и включени в *Подпрограма за разделно събиране и изпълнение на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци най-малко от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло*. Въпреки това е важно да се отбележи, че изпълнението им

има пряко отношение към постигането на набелязаните оперативни цели в двете подпрограми и на заложената Стратегическа цел 2.

2.1. Електрическо и електронно оборудване (ЕЕО)

Чрез *Наредбата за излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО)* са вменени изисквания на местната администрация за оказване на съдействие на организациите по оползотворяване (ООп) и на лицата, които изпълняват задълженията си индивидуално, в т. ч. определяне на местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на ИУЕЕО.

Вариантите за изпълнение на изискванията са няколко:

- ❖ Съдействие на организациите по оползотворяване, чрез определяне на места и организиране на система за разделно събиране на тези отпадъци. Местата могат да бъдат обособени площадки за предаване на отпадъците и/или места за разполагане на специализирани контейнери за този вид отпадък.
- ❖ Сключване на договор с частни лица, притежаващи площадки за предаване на отпадъци и които имат издаден разрешителен документ по реда на ЗУО за дейности с ИУЕЕО. При този вариант, чрез договор за сътрудничество могат да се ползват вече изградените площадки на частни лица и гражданите да се насочват за предаване на отпадъците от ИУЕЕО на тях.

Община Ямбол има сключен договор с ЕТ „Б. П. Будинов – Богдан Будинов” за безвъзмездно предаване за последващо оползотворяване на разделно събрани отпадъци ИУЕЕО от домакинствата. Събирането и извозването се извършва от мобилни екипи целогодишно.

Община Ямбол има задължение да определя местата за предаване на ИУЕЕО; провежда съвместни кампании за информиране на обществеността за изискванията и възможностите за разделно събиране на ИУЕЕО; да представя на интернет – страницата си точните местонахожденията на площадките, до които гражданите и фирмите могат да извозват и предават ИУЕЕО.

Съгласно нормативните изисквания в Община Ямбол, **разделно събиране на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО)**, се прилага още чрез:

1). Лицата извършващи продажба на крайни потребители на територията ѝ.

Всички дистрибутори и лица, които извършват продажба на ЕЕО на крайните потребители, са задължени да:

- приемат без заплащане от страна на крайните потребители ИУЕЕО, образувано в бита, в същото количество, от сходен вид и изпълняващо същите функции, както и закупеното от потребителя;
- поставят съдове за събиране на ИУЕЕО, образувано в бита, на територията на обекта, където извършват продажбата;
- поставят на видно място в търговските обекти табели, съдържащи информация за възможностите и начина за обратно приемане в търговския обект на ИУЕЕО, образувано в бита, другите налични места за предаване на ИУЕЕО и информация, че притежателите на такъв вид отпадъци следва да ги предадат на лица,

притежаващи разрешение по чл. 35 от Закона за управление на отпадъците за тяхното по-нататъшно екологосъобразно третиране.

Лицата, които пускат на пазара ЕЕО с вградени батерии и акумулатори, отговарят и за разделното събиране, транспортирането, съхраняването, предварителното третиране, рециклирането, оползотворяването и/или обезвреждането на негодните за употреба батерии и акумулатори, образувани в резултат на предварителното третиране на ИУЕЕО.

В изпълнение на принципа за „Разширената отговорност на производителя“ всички лица, които извършват продажба на ЕЕО на територията на общината имат разположени съдове за събиране на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване.

2). Събирателни пунктове, разположени на територията на общината.

На сайта на общината е публикуван списък на лицата, притежаващи документи за извършване на дейности по събиране и транспортиране на отпадъци от ИУЕЕО на територията на Община Ямбол.

2.2. Батерии и акумулатори

Изискванията в Наредбата за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА) са идентични с тези в Наредбата за ИУЕЕО. Най-често прилаганата практика в страната за събиране и предаване на тези тип отпадъци е организиране на система за разделното им събиране, чрез поставяне на съдове за портативни батерии, които са разположени в училища, административни и други сгради за обществено ползване. Обслужването им е посредством подаване на заявка до организацията по оползотворяване при запълване на обема им. Този вариант е удачен поради лесната достъпност на кошчетата на повече места и същевременно с това се осъществява и контрол.

В изпълнение на принципа за „Разширената отговорност на производителя“ всички търговски обекти на територията на общината имат разположени съдове за разделно събиране на негодни за употреба батерии.

В Община Ямбол съдовете за разделно събиране на НУБА са разположени на определените от Кмета на общината места – 10 бр. в десет училища и 3 бр. в административната сграда на общината. Разделно събраните НУБА се предават за последващо оползотворяване съгласно сключен договор с между община Ямбол и Мегаресурс АД, лице притежаващо разрешение по реда на чл. 35 от ЗУО.

Съгласно нормативните изисквания в Община Ямбол, **разделно събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА)**, се прилага още чрез:

1. лицата извършващи продажба на крайни потребители на територията ѝ.

Всички лица, които извършват продажба на портативни и/или автомобилни батерии и акумулатори на крайните потребители са длъжни да:

- приемат без заплащане от страна на крайните потребители портативни и/или автомобилни НУБА, в същия вид, който продават на обекта;

- поставят съдове за разделно събиране на НУБА, на територията на обекта, където извършват продажбата;
- поставят на видно място в търговските обекти табели, съдържащи информация за възможностите и начина за обратно приемане в търговския обект на НУБА, други налични места за предаване на НУБА и информация, че НУБА се събира задължително с електролит;

Крайните потребители могат да върнат портативни и/или автомобилни НУБА на територия на търговски обект, в който се предлагат батерии и акумулатори от същия вид, без да закупуват нови.

2.3 Масла и нефтопродукти

В *Наредбата за отработени масла и отпадъчни нефтопродукти* задълженията на органите на местното самоуправление са:

- Определяне на местата за смяна на отработени моторни масла на територията на общината;
- Съдействие за извършване на дейностите по събиране и съхраняване на излезли от употреба масла и предаването им за оползотворяване.

Тук вариантите за определяне на местата за смяна на отработени масла са идентифициране и посочване на гражданите на всички оторизирани сервизи, където в общината се извършва тази дейност. Необходимо е да бъде изготвен списък с местата и лицата, отговорни за дейността, който да бъде публично оповестен. Към местата за смяна на отработени моторни масла се включват сервизите и бензиностанциите, отговарящи на изискванията на ЗУО или подзаконовите нормативни актове по прилагането му.

➤ Задължения на лицата притежаващи или извършващи дейности с отработени моторни масла

Еднолични търговци и юридически лица, предлагащи за продажба моторни и трансмисионни масла, са задължени да поставят на подходящи и достъпни места в търговските си обекти списък на определените места за смяна на отработени моторни масла.

Всички лица, които извършват смяна на масла са задължени да сключват договор, с който се гарантира събирането и предаването на отработени масла или отпадъчни нефтопродукти за оползотворяване.

Лицата, които притежават отработени моторни масла и отпадъчни нефтопродукти, образувани от бита или стопанската им дейност, са длъжни да ги предават чрез приемно-предавателен протокол за оползотворяване и/или обезвреждане на определените от общината места или на лица, притежаващи съответното разрешение по чл. 35 от ЗУО или комплексно разрешително, издадено по реда на глава седма, раздел II от Закона за опазване на околната среда.

2.4. Негодни за употреба гуми

Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми (ИУГ) вмениява отново същите изисквания както на по-горните специфични отпадъци, а именно определяне на места за събиране на ИУГ на територията на общината и съдействие за извършване на дейностите по събиране и съхраняване до предаването им за оползотворяване.

Съгласно чл. 10, ал.1 и 3 от Наредбата за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми, всеки гражданин краен потребител може да предаде стари излезли от употреба гуми безвъзмездно на всяко лице, което извършва продажба и/или смяна на гуми.

- *Задължения на лицата притежаващи или извършващи дейности с негодни за употреба гуми*

Всички лица, които извършват продажба или смяна на автомобилни гуми са длъжни да приемат без заплащане от страна на крайните потребители излезли от употреба гуми, като за целта поставят на видно място в търговските обекти табла, съдържащи информация за местата, както и начина за приемане на излезлите от употреба автомобилни гуми.

Гражданите, едноличните търговци и юридическите лица са задължени да предават излезлите от употреба гуми на определените от общината събирателни пунктове или на лица, притежаващи разрешителен документ по ЗУО за събиране и предаване на негодните за употреба гуми.

2.5. Излезли от употреба моторни превозни средства

Съгласно определените с Наредбата изискванията за третиране на отпадъците от излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС), основните задължения на местната администрация са:

- определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на ИУМПС на територията на общината.
- организира дейностите по събирането на ИУМПС и предаването им в центрове за разкомплектоване, за което уведомява звеното „Пътна полиция“ при областната дирекция на Министерството на вътрешните работи по месторегистрация на МПС.

Конкретни мерки при управлението на тези отпадъци са:

- Изготвяне на указания и правила за събиране на излезли от употреба МПС, находящи се на територии общинска и/или държавна собственост;
- Информирание на обществеността за местата, където могат да предадат ИУМПС;
- Оказване на съдействие на организациите по оползотворяване;
- Контрол на всички площадки на територията на общината, приемащи ИУМПС;

Община Ямбол организира система за разделно събиране на отпадъците от излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС). Съгласно изискванията на чл. 19, ал. 3, т. 7 от ЗУО на територията на Община Ямбол е осигурена площадка за предаване и последващо третиране (разкомплектоване) на излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС), чрез сключен договор с Мегаресурс АД, лице притежаващо разрешение по реда на чл. 35 от ЗУО.

Община Ямбол, от своя страна предприема необходимите действия съобразно нормативната уредба за издаване на предписания към граждани и фирми за отстраняване от обществените пространства на ИУМПС - тяхна собственост. Предоставя съответната информация на лицето, с което има сключен договор, което се задължава да извози, съхранява и/или подложи на последващо разкомплектоване и оползотворяване ИУМПС.

План за действие към подпрограма за изпълнение задълженията на общината с оглед изграждане на системите за разделно събиране на масово разпространени отпадъци

Стратегическа цел 2: „Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване риска от депонирането им“

Оперативна цел - Изпълнение задълженията на общината относно съдействие при организиране на системите за разделното събиране и оползотворяване на масово разпространени отпадъци.

Текущи индикатори – Увеличаване количеството разделно събрани и оползотворени МРО от територията на общината.

Целеви индикатор – Създадена е ефективна система с участието на всички задължени лица по схемите за МРО

Дейности (мерки)	Бюджет, лв.	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност
					текущи	цели	
Оказване на пълно съдействие на организациите по оползотворяване на МРО и други лица, с които е сключен договор за събирането и предаването им.	Не са необходими допълнителни и средства	-	2021-2028 г.	Изпълнение изискванията на законодателството за събиране на МРО	Проведени съвместни инициативи	Увеличено количество на събираните отпадъци	Община Ямбол Ооп
Поддържане на актуални регистри на страницата на общината за осведомяване на обществеността за местата, в които се извършва приемане на МРО	Не са необходими допълнителни и средства	-	2021-2028 г.	Прозрачност и информираност при управление на МРО	Създаден и публикуван на сайта на общината регистър/списък на обектите	Актуализиране и на поддържане на списъка	Община Ямбол
Организиране на съвместни кампании с организацията по оползотворяване или други лица, с които общината има сключен договор за разясняване и предоставяне на информацията относно разделно събиране и оползотворяване на МРО	2000	Общински бюджет Ооп	2021-2028 г.	Повишаване информираността на населението	брой на проведени информационни кампании	Увеличаване на количеството МРО предадени за оползотворяване – т/г.	Община Ямбол, лица с които има сключен договор
Водене на ежегодна отчетност за количествата на събрани и предадени за оползотворяване МРО от ООп или лица, с които общината има сключен договор.	Не са необходими допълнителни и средства	Общински бюджет	2021-2028 г.	Информационна обезпеченост във връзка с постигане на целите за рециклиране и оползотворяване	Увеличаване количествата на МРО предадени за оползотворяване – т/г.	Създадена база данни МРО	Община Ямбол, лица с които има сключен договор

Х. Подпрограма за предотвратяване и намаляване на риска от депонирани отпадъци

Настоящата подпрограма е във връзка с изпълнението на Стратегическа цел 3: „Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда“

Депонирането на отпадъците стои на най-ниското ниво в йерархията на управление на отпадъците, въведена с европейското и с националното законодателство. Основна част от усилията на национално и местно ниво за подобряване управлението на отпадъците са насочени към управление и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци, което може да се постигне чрез няколко групи мерки:

- ползване на депа, отговарящи на екологичните нормативни изисквания, които минимизират рисковете за околната среда;
- чрез намаляване на количествата депонирани отпадъци посредством увеличава дела на рециклираните и оползотворени отпадъци;
- закриване и рекултивация на старите депа за отпадъци с преустановена експлоатация;
- последващи следексплоатационни грижи и мониторинг на закритите депа;

Част от мерките, свързани с подобряване на йерархията за управление на битовите отпадъци (рециклиране и оползотворяване на биоразградимите и рециклируемите отпадъци от хартия, метал, пластмаса и стъкло и др.), както и на строителните отпадъци, включени в предходните подпрограми, имат съществен принос и за предотвратяването и намаляването на депонираните отпадъци.

В настоящата подпрограма са включени допълнителни мерки от компетенциите на Община Ямбол, свързани с:

- 1) осигуряване на екологосъобразно депониране на остатъчните битови отпадъци на депо, отговарящо на всички нормативни изисквания;
- 2) подобряване управлението на други потоци битови отпадъци извън обхванатите битови отпадъци от предходните подпрограми, целящи подобряване на тяхното разделно събиране и отклоняването им от депониране;
- 3) Следексплоатационни грижи и мониторинг за рекултивирани участъци.

Като част от РСУО – Ямбол, остатъчните битови отпадъци от Община Ямбол се депонират на регионално депо за неопасни отпадъци, което отговаря на европейските и националните изисквания за екологосъобразно обезвреждане на отпадъци. Към момента е изградена една клетка с капацитет 538 366 m³ с установен свободен капацитет около 75%. На територията на регионалното депо е отреден терен за изграждане и на втора клетка.

Следвайки тенденциите и политиката за управлението на отпадъците в ЕС и Република България, на територията на регионалното депо ще се депонират само тези отпадъци, които не подлежат на оползотворяване, рециклиране или повторна употреба.

На територията на Община Ямбол има едно общинско депо с преустановена експлоатация, което е рекултивирано през 2015 г.

Други действия, които следва да се предприемат, са свързани със следексплоатационни грижи на рекултивираните терени. Това са дейностите по поддръжка на площадката на депото след неговото закриване, осъществяване на контрол и наблюдение на параметрите на околната среда (мониторинг) и отстраняване на евентуални отрицателни последици от въздействието на депото върху околната среда и човешкото здраве за определения от компетентните органи следексплоатационен период.

Община Ямбол като собственикът на общинското депо е отговорна за последващия контрол и наблюдение на параметрите на околната среда в района, съгласно изискванията на *Наредба №6 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци.*

План за действие към подпрограма за предотвратяване и намаляване на риска от депонирани отпадъци

Стратегическа цел 3: „Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда“

Оперативна цел: Предотвратяване и намаляване на риска от депонирани отпадъци

Текущ индикатор - Остатъчните битови отпадъци се обезвреждат съобразно нормативните изисквания през целия период на Програмата.

Дейности (мерки)	Бюджет, лв.	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност
					текущи	целиви	
Провеждане на следексплоатационни грижи на общинското депо и изпълнение на дейностите от плана за мониторинг.	10 000	Общински бюджет	Постоянен 2021-2028	Предотвратен е риска за околната среда	Изпълнение на плана за мониторинг и контрол	Ограничаване на вредното въздействие на отпадъци върху околната среда и човешкото здраве	Община Ямбол
Поддържане и експлоатация на регионално депо за осигуряване на екологосъобразно обезвреждане на остатъчните количества битови отпадъци в т.ч:	300 000 годишно от които:	Общински бюджет	Постоянен 2021-2028	Намаляване на риска за околната среда и човешкото здраве от обезвреждането на отпадъци	Ежегодно спазване на всички нормативни изисквания относно дейности по депониране (обезвреждане) на битови отпадъци		Община Ямбол, Оператор на депо
<i>Дейност по обезвреждане на отпадъци</i>	170 000						
<i>Дейности, необходими при експлоатация на депото до достигане до проектни коти за депониране и изграждане на газоотвеждаща система.</i>	6 000						
<i>Дейности за източване и транспортиране на инфилтрат до ретензионен басейн.</i>	86 000						
<i>дейност за пречистване на инфилтратни води в ПСОВ</i>	38 000						
Мониторинг на действащо депо за обезвреждане на битови отпадъци	5 000 годишно	Общински бюджет	Постоянен 2021-2028	Предотвратяване и намаляване на риска от депонирани отпадъци	Проведен мониторинг съгласно условията в издадено Комплексно разрешително	Спазване на определените норми и стандарти за качество на околната среда	Община Ямбол
Подготовка на проект за рекултивация на клетка 1 на Регионално депо Ямбол.	50 000	ПУДОС, ОПОС Отчисления по чл. 64 от ЗУО	2028	Осигурено финансиране за изпълнението на проекта	Одобрен проект за рекултивация.	Етапи на възлагане и изпълнение на проекта за рекултивация	Община Ямбол, общини от РСУО

XI. Подпрограма за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците.

Настоящата подпрограма е във връзка с изпълнението на Стратегическа цел 4: „Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците.“

Информиранието и участието на обществеността е основен компонент от всяка програма за управление на отпадъците. Отпадъците са резултат от човешката дейност и без участието на населението, основен генератор на битови отпадъци, дори и най-добре разработената програма не може да постигне своите цели. От особена важност е да се повишава разбирането сред населението и бизнеса за йерархията при управление на отпадъците, т.е. за приоритетния ред на това как да се справяме с отпадъците, както и за отговорностите на всеки, който образува или допринася за образуването на отпадъци, включително и отговорността да покрива пълните разходи за своите действия.

Дейността на Общинската администрация в областта на управлението на отпадъците достига до гражданите на Община Ямбол чрез публикации в медиите, чрез сесиите на Общинския съвет, чрез предоставяне на информация на интернет-страницата на общината, организиране на публични събития. В рамките на периода на действие на тази програма общинската администрация ще продължи действията си в тази посока с оглед достигане на поставената стратегическа цел 4 - *Превръщане на обществеността в ключов фактор за прилагане на йерархията на управление на отпадъците*. Настоящата подпрограма за информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците е насочена към постигане на тази стратегическа цел.

Включените в подпрограмата мерки имат хоризонтален характер. На практика мерките в подпрограмата подпомагат изпълнението и на мерките в другите подпрограми, а оттам допринасят за постигане и на останалите четири стратегически цели на Програмата за управление на отпадъците на Община Ямбол.

Мерките са насочени към:

- ❖ Повишаване на ролята на обществеността в процеса на вземане на решения относно политиката за управление на отпадъците в Община Ямбол;
- ❖ Изграждане на информирано поведение и на обществени нагласи относно отпадъците и повишаване на участието на населението и бизнеса в предотвратяване на отпадъците и в разделното събиране на битовите и строителните отпадъци съобразно йерархията за управление на отпадъците.

Предвидените в подпрограмата мерки включват публикуване и разпространение на актуална информация и провеждане на разяснителни кампании за:

- повишаване на информираността и разбирането сред населението и бизнеса за същността и принципите на йерархията за управление на отпадъците;

- за услугите по събиране, транспортиране и третиране на различните потоци отпадъци, предоставяни от общината;
- за задълженията на гражданите и бизнеса и за действията, които трябва да предприемат при управление на генерираните от тях отпадъци.

Планирани са също мерки, които чрез подходящи техники или схеми включват пряко гражданите в дейности за разделно събиране на различни потоци битови отпадъци. Специално внимание ще бъде обърнато на работата с децата в детските градини и училищата на територията на общината, предвид създаването у тях на устойчиви нагласи и поведение относно отпадъците. Друга група мерки е насочена към участие на обществеността в процеса на вземане на решения относно политиката за отпадъците чрез допитвания, консултации, публични обсъждания.

В съответствие с възприетия подход за всички подпрограми, не са посочени финансови средства за мерките, които ще се изпълняват в рамките на обичайните средства, предвидени в общинския бюджет за съответните дейности.

План за действие към Подпрограма за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите за управление на отпадъците

Стратегическа цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията за управление на отпадъците.

Оперативна цел: Подобряване информираността и участието на населението и бизнеса относно дейностите по управление на отпадъците в Община Ямбол.

Текущи индикатори: Ежегодно нарастване на броя на гражданите, които участват в разделното събиране на отпадъците.

Целеви индикатори:

- Над 50% от домакинствата участват в системите за разделно събиране на отпадъците.
- Брой проведени разяснителни кампании

Дейности (мерки)	Бюджет, лв.	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност
					текущи	целеви	
Информираност на обществеността и ангажирането им в процеса на взимане на решения при приемане на общински нормативни актове, програми и документи в областта на отпадъците.	Не са необходими допълнително средства	-	2021-2028	Осигурени предпоставки за участие на обществеността в процеса на вземане на решения относно общинската политика за управление на отпадъците	Създадени правила и условия за участие на обществеността		Община Ямбол
Поддържане на актуална информация за отпадъците и дейностите по управлението им на интернет страницата на общината.	Не са необходими допълнително средства	-	2021-2028	Осигурен достъп на населението до информация за управление на отпадъците	Брой публикувани съобщения годишно	Поддържане на актуална информация за отпадъците	Община Ямбол
Публикуване на годишни отчети за изпълнение на настоящата Програма за управление на отпадъците до 2028 г. на интернет страница на общината.	Не са необходими допълнително средства	-	ежегодно до 31 март	Осигурена прозрачност при изпълнение на общинската политика за отпадъци	Брой публикувани годишни отчети	Публикувани 7 годишни отчети за ПУО	Община Ямбол
Провеждане на информационни и разяснителни кампании за различни възрастови и социални групи по въпроси, свързани с разделното събиране и рециклиране на отпадъци.	5000	Общински бюджет ОПОС, ПУДООС	2021-2028	Повишаване информираността на населението и бизнеса	брой проведени кампании	Увеличен брой на участниците в проведените кампании	Община Ямбол, ООп

Програма за управление на отпадъците на Община Ямбол 2021 – 2028 г.

Дейности (мерки)	Бюджет, лв.	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност
					текущи	цели	
Организиране на различни мероприятия с участие на гражданите в местни, национални и международни кампании за намаляване на отпадъците.	5000	общински бюджет, партньорски организации	2021-2028	Ангажираност на населението в управлението на отпадъците	Брой проведени кампании	Увеличаване броя на участващите.	Община Ямбол, Организатор на кампанията
Въвеждане на наградни схеми за училищата и детските градини при провеждане на инициативи за разделно събрани отпадъци.	1 000 годишно	Общински Бюджет Ооп	2021-2028	Повишаване на участието на младите хора в разделно събиране на отпадъците	Брой участващи Детски градини и училища	Количество разделно събрани отпадъци	Община Ямбол, Директори на училища и ДГ

VI. Координация с други планове и програми

Общинската програма за управление на отпадъците 2021-2028 г. на Община Ямбол е разработена в координация както с национални, така и с общински програмни документи, като разбира се са отразени спецификите, приоритетите и потребностите на общината в сферата на управление на отпадъците.

При разработване на Програмата са взети предвид основните изисквания произтичащи от следните нормативни и програмни документи, в т.ч.:

- ❖ Изискванията на Директива 2008/98/ЕО за отпадъците, изменена с Директива (ЕС) 2018/851 на Европейския парламент и на Съвета, както и новия пакет „Кръгова икономика“
- ❖ Закон за управление на отпадъците Обн. ДВ. бр.53 от 13.07.2012г., последно доп. ДВ. бр.81 от 15.10.2019г.
- ❖ Проект на ЗИД на Закон за управление на отпадъците, Обн. ДВ. бр.53 от 13.07.2012г.
- ❖ Националният план за управление на отпадъците 2014 – 2020 г. и Националната програма за предотвратяване образуването на отпадъците като част от него;
- ❖ Документация по изготвяне на Национален план за управление на отпадъците в Република България за периода 2021 – 2028 г.;
- ❖ Националният стратегически план за поетапно намаляване на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране;
- ❖ Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Република България;

В *Националния стратегически план за поетапно намаляване количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране* са описани начините и мерките за достигане на целите, заложи в ЗУО за намаляване на депонираните биоразградими отпадъци. Тези начини и мерки са заложи и в настоящата програма на местно ниво. За достигането им е разработена подпрограма с мерки за разделно събиране и достигане на целите и изискванията на НПУО за биоразградимите и биоотпадъците.

Стратегическият план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Република България поставя мерките и начините на действие за изпълнение на целите, заложи в ЗУО за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци, образувани от строителство и влагане на рециклирани материали в строителството. Подобни мерки и план за действие са разработени в Общинската програма на местно ниво. За изпълнението на мерките и целите е разработена подпрограма за прилагане на изискванията за строителни отпадъци и отпадъци разрушаване на сгради.

Като елемент от системата за планиране развитието на общината за периода до 2028 г., Програмата за управление на отпадъците на Община Ямбол е синхронизирана и съобразена с инвестиционната програма на общината и програма за управление на кмета на Община Ямбол за периода 2019 – 2023 г. В Програмата са формулирани 15 основни направления за развитие на Община Ямбол до 2023 г. в т. ч. управление на отпадъците.

VII. Система за наблюдение, контрол и отчитане на изпълнението на Програмата за управление на отпадъците на територията на Община Ямбол за периода 2021-2028 г.

Наблюдението и оценката на изпълнението на Програмата за управление на отпадъците на Община Ямбол е от ключово значение, с оглед проследяване на напредъка по постигане на поставените цели, срокове и ресурси и навременно предприемане на действия за преодоляване на възникващи проблеми при реализацията на мерките, а при необходимост - предприемане на действия за актуализация на Програмата.

Наблюдението на Програмата за управление на отпадъците ще се осъществява чрез периодично събиране на информация, свързана с напредъка по изпълнение на включените в Програмата мерки и степента на постигане на индикаторите, както и анализ на събраната информация и на възникнали проблеми при изпълнението и причините за тях. В допълнение, за всяка мярка ще се наблюдава и спазването на планирания график и степента на изразходване на ресурсите.

Дейностите по прилагане изпълнението на общински планове и стратегии в областта на околната среда и управлението на отпадъците се извършват от служителите в Дирекция „Общинска собственост и икономически дейности“, включително за събиране и систематизиране на данните, анализ и оценка на напредъка в изпълнение на мерките, причините за неизпълнение или за изоставане в изпълнението. За целта служителите към дирекцията изготвят годишен доклад за напредъка по изпълнение на мерките и програмните цели.

Контролът върху изпълнението на Програмата за управление на отпадъците ще се осъществява от Общинския съвет. За целта всяка година в срок до 31 март кметът на общината ще представя на Общинския съвет годишен доклад за изпълнение на програмата за предходната година. Годишните отчетни доклади за изпълнението на Програмата ще се публикуват и на интернет страницата на Община Ямбол с цел информиране на обществеността.

Контрола и отчитането на програмата има за цел да проследи ежегодно напредъка на изпълнение на поставените мерки в програмата, евентуалните пречки за неизпълнението им, както и да бъдат взети навременни мерки.

Програмата за управление на отпадъците ще бъде актуализирана в случай на промени в законодателството, които налагат съществени промени в заложените стратегически и оперативни цели и в планираните мерки за тяхното постигане. Процедурата по актуализация ще включва изготвяне на актуализиран вариант на Програмата за управление на отпадъците на Община Ямбол, прилагане на законодателството за екологична оценка на планове и програми, внасяне на актуализираната програма за одобрение и приемане от Общински съвет.

Приложения:

1. Анализ и оценка на действащите нормативни и програмни документи в контекста на правата и задълженията на общините по управление на отпадъците
2. Анализ на отпадъците
3. Анализ на инфраструктурата за управление на отпадъците
4. Анализ на институционалния капацитет в сферата на управлението на отпадъците
5. Анализ и информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване
6. Анализ на организационните схеми и форми за управление на отпадъците; планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите
7. Анализ на информирането на обществеността по въпросите на управление на отпадъците
8. Анализ на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъци
9. Прогнози за образуваните отпадъци